

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 257/2010-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť E. A. L., I., v zastúpení advokátky Mgr. M. K., B., v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16, čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 4 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 písm. c) a e) a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tost 1/2010 z 23. februára 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. A. L. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. apríla 2010 doručená sťažnosť sťažnosť E. A. L., I. (ďalej len „sťažovateľ“), v zastúpení advokátky Mgr. M. K., B., v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16, čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 4 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 písm. c) a e) a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tost 1/2010 z 23. februára 2010 (ďalej len „uznesenie z 23. februára 2010“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 13. októbra 2009 sťažovateľ pricestoval na Slovensko (letisko Bratislava) na účely turistiky. Príslušníkmi oddelenia hraničnej kontroly Policajného zboru Bratislava-Ružinov bolo zistené, že je na neho vydaný medzinárodný zatykač – rozkaz vydaný Hlavnou prokuratúrou Minsk pod č. 03011092550 z 20. januára 2004 pre trestný čin sprenevery zneužitím právomoci podľa § 210 ods. 3 Trestného zákona Bieloruskej republiky. Sťažovateľ sa mal dopustiť trestnej činnosti v čase od 19. novembra 2002 do 11. júna 2003 v Bielorusku.

Sťažovateľova osobná sloboda bola obmedzená od 11.00 h 13. októbra 2009 a do cely policajného zaistenia Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave bol odovzdaný o 18.40 h v ten istý deň. Krajská prokuratúra v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) podala Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 14. októbra 2009 návrh na vzatie sťažovateľa do predbežnej väzby. Krajský súd uznesením sp. zn. 2 Ntc 4/2009 zo 16. októbra 2009 rozhodol o vzatí sťažovateľa do predbežnej väzby. Sťažnosť sťažovateľa proti tomuto uzneseniu zamietol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tost 22/2009 z 2. novembra 2009.

1. Zásah najvyššieho súdu v dôsledku doručenia rozhodnutia v jazyku, ktorému sťažovateľ nerozumie

Krajská prokuratúra podala 11. novembra 2009 návrh na vzatie sťažovateľa do vydávacej väzby. Krajský súd 13. novembra 2009 rozhodol o vzatí sťažovateľa do vydávacej väzby uznesením sp. zn. 2 Ntc 4/2009, proti ktorému podal sťažovateľ sťažnosť. Najvyšší súd o uvedenej sťažnosti rozhodol uznesením sp. zn. 2 Tost 23/2009 z 26. novembra 2009.

Všetky uvedené rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu o predbežnej väzbe a o vydávacej väzbe, ako aj návrh krajského prokurátora na vzatie sťažovateľa do predbežnej väzby boli sťažovateľovi doručené v slovenskom jazyku, ktorému nerozumie, napriek tomu, že sťažovateľ prostredníctvom svojej advokátky už 4. novembra 2009 požiadal krajský súd aj Ústav na výkon väzby v Bratislave, aby mu boli listiny doručované v ruskom jazyku, ktorému rozumie.

Krajský súd uznesením sp. zn. 2 Ntc 4/2009 z 10. decembra 2009 rozhodol v predmetnej veci o tom, že vydanie sťažovateľa nie je prípustné. Uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 Ntc 4/2009 z 10. decembra 2009, ako aj proti nemu podaná sťažnosť krajskej prokuratúry boli sťažovateľovi doručené v slovenskom jazyku.

Vo veci predbežnej ochrany sťažovateľa pred vydaním do Bieloruskej republiky bez riadnej možnosti využiť dostupné opravné prostriedky – Európsky súd pre ľudské práva vydal 11. januára 2010 tzv. predbežné opatrenie sp. zn. 1258/10 vo veci Laikhtman v. Slovakia.

Sťažovateľ podaním z 22. januára 2010 opätovne požiadal o doručovanie rozhodnutí v jeho veci v ruskom jazyku, pretože jeho prvá žiadosť „zostala bez odozvy“. Dňa 22. februára 2010 podal sťažovateľ predsedovi najvyššieho súdu sťažnosť „pre nezákonný postup vo veci nedoručovania písomností sťažovateľovi v jazyku, ktorému rozumie“.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Tost 1/2010 z 23. februára 2010 sťažnosť krajskej prokuratúry proti uzneseniu krajského súdu z 10. decembra 2009 zamietol a zároveň sťažovateľa prepustil na slobodu. Toto uznesenie najvyššieho súdu bolo právnej zástupkyňi sťažovateľa doručené 23. marca 2010 v slovenskom jazyku a najvyšší súd sa v ňom žiadnym spôsobom nevyjadril k žiadosti sťažovateľa o doručovanie rozhodnutí v jazyku, ktorému rozumie.

Okrem návrhu krajskej prokuratúry na vzatie sťažovateľa do vydávacej väzby a návrhu na jeho vydanie boli všetky rozhodnutia krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu

vydané v predmetnom konaní, ako aj všetky návrhy prokuratúry a ňou podané opravné prostriedky doručené sťažovateľovi v jazyku, ktorému nerozumie.

Základom účinnej obhajoby osoby v predmetnom konaní je porozumenie jazyku, v ktorom prebieha, a preto doručovaním písomností (rozhodnutí súdov a podaní protistrany) v slovenskom jazyku bolo znemožnené sťažovateľovo právo na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru.

Sťažovateľ navyše napísal krajskému súdu list z 30. novembra 2009, ktorým poukazoval na to, že niektorým častiam ruského prekladu návrhu prokuratúry na vzatie do väzby a vydanie do Bieloruska nerozumie. Z obsahu spisu v predmetnej veci je zrejmé, že tento list *„nebol preložený do jazyka konania a ani k nemu nebol priložený žiadny záznam súdu o tom, že by bolo zrejmé, že súd sa i napriek odlišnému jazyku listu oboznámil s jeho obsahom“*. Krajský súd ani najvyšší súd sa s týmto listom sťažovateľa nijako nevysporiadali, čím mu bola odmietnutá kontrola adekvátnosti prekladateľských služieb v zmysle čl. 6 ods. 3 písm. e) dohovoru, čím bolo zároveň popreté jeho právo na osobnú obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru.

Všeobecne s obsahom spisu o extradičnom konaní sa sťažovateľ oboznámil prostredníctvom tlmočníka na verejnom zasadnutí 10. decembra 2009 (rovnako aj ústne konania pred krajskou prokuratúrou prebiehali za prítomnosti tlmočníka). Sťažovateľ sa oboznámil *„s oficiálnou žiadosťou Bieloruska o vydanie a čiastočne tiež s návrhom na vydanie sa oboznámil v ruskom jazyku, avšak žiadne z rozhodnutí o obmedzení osobnej slobody mu neboli preložené do ruštiny, rovnako ako ani dôvody podania sťažnosti prokuratúrou proti rozhodnutiu prvostupňového súdu vo veci merita konania“*.

Najvyšší súd v konaní o sťažnosti prokuratúry proti uzneseniu krajského súdu z 10. decembra 2009 nijako nezabezpečil, aby mal sťažovateľ vedomosť o tomto opravnom prostriedku, poznal jeho obsah a následne sa mohol k daným dôvodom riadne vyjadriť a účinne sa obhajovať v predmetnom konaní. Argument, že bremeno zodpovednosti za vedenie extradičného konania v jazyku, ktorému sťažovateľ rozumie nesie jeho právny

zástupca, podľa sťažovateľa v tomto prípade neobstojí, pretože „jedine štát je zodpovedný za to, aby osoba, ktorá je stíhaná v extradičnom konaní, mala prístup ku konaniu v jazyku, ktorému rozumie“.

V súvislosti s doručovaním rozhodnutí súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci a podaní krajskej prokuratúry sťažovateľovi v jazyku, ktorému nerozumie, došlo v predmetnom konaní podľa sťažovateľa k porušeniu jeho práva konať v jazyku, ktorému osoba rozumie v zmysle čl. 6 ods. 3 písm. e) dohovoru a podľa čl. 47 ods. 4 ústavy. V dôsledku uvedených pochybení spolu s nepreložením sťažovateľovho listu z 30. novembra 2009 bolo porušené taktiež jeho právo na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru a podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

2. Zásah najvyššieho súdu do sťažovateľových práv v súvislosti s nepovolením a zmarením návštevy blízkou rodinou

Na základe žiadosti sťažovateľa nachádzajúceho sa v predbežnej väzbe krajský súd udelil sťažovateľovi súhlas s návštevou jemu blízkych osôb v dňoch 19. októbra 2009, 2. novembra 2009 a 26. novembra 2009.

Sťažovateľ vzhľadom na prebiehajúce odvolacie konanie v merite veci 20. januára 2010 požiadal najvyšší súd o ďalší súhlas s návštevou blízkych osôb v ústave na výkon väzby v súlade s § 64 v spojení s § 19 zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone väzby“). Predseda senátu najvyššieho súdu 26. januára 2010 „bez žiadneho odôvodnenia sťažovateľovi nepovolil návštevu s rodinou“. Napriek tomu, že zákon neustanovuje pre súhlas súdu s návštevou osobitnú formu rozhodnutia (§ 162 ods. 1 Trestného poriadku), sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť zo 4. februára 2010.

Následne sťažovateľ opakovane 10. februára 2010 požiadal najvyšší súd o súhlas s návštevou blízkych osôb, ktorá bola plánovaná na 19. február 2010 v čase od 8.50 h do 9.50 h. Žiadosť bola zaslaná najvyššiemu súdu prostredníctvom pošty prvou triedou.

Rozhodnutie o povolení uvedenej návštevy bolo sťažovateľovi doručené až 18. februára 2010 v čase okolo o 12.00 h. Podľa sťažovateľa oneskorené doručenie udeleného súhlasu najvyššieho súdu s uvedenou návštevou *«bola fakticky zmarená možnosť návštevy sťažovateľa s rodinou a dôsledky takéhoto formálneho súhlasu (nemožnosť uskutočnenia návštevy v plánovanom termíne) sú rovnaké ako pri nesúhlase. Proti takémuto formálnemu oneskorenému „súhlasu“ podal sťažovateľ sťažnosť zo dňa 22. februára 2010, adresovanú predsedovi Najvyššieho súdu SR...»*. Najvyšší súd sa so sťažnosťami sťažovateľa týkajúcimi sa rozhodovania vo veci jeho návštev vysporiadal tak, že uznesením sp. zn. 4 Tost 1/2010 z 23. februára 2010 *„sťažnostné námietky“* odložil.

V dôsledku uvedeného došlo podľa sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 1/2010 z 23. februára 2010 k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 16, čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru.

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že uznesením najvyššieho súdu z 23. februára 2010 bolo porušené *„základné právo sťažovateľa konať v jazyku, ktorému osoba rozumie podľa čl. 47 ods. 4 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 3 písm. e) Dohovoru, a základné právo sťažovateľa na osobnú obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru“*. Druhým výrokom prikáže najvyššiemu súdu zabezpečiť preklad návrhu krajskej prokuratúry na vzatie sťažovateľa do predbežnej väzby zo 14. októbra 2009, uznesenia krajského súdu zo 16. októbra 2009, uznesenia najvyššieho súdu z 2. novembra 2009, uznesenia krajského súdu z 13. novembra 2009, uznesenia najvyššieho súdu z 26. novembra 2009, uznesenia krajského súdu z 10. decembra 2009, odôvodnenia sťažnosti krajskej prokuratúry z 22. decembra 2009, uznesenia najvyššieho súdu z 23. februára 2010 do ruského jazyka a ich doručenie na adresu trvalého bydliska sťažovateľa v Izraeli. Ďalšími výrokmi vysloví, že *„základné právo sťažovateľa na rodinný život, právo na súkromie zákaz neľudského a ponižujúceho zaobchádzania podľa čl. 16 a čl. 19 ods. 2 Ústavy SR a podľa čl. 3 a čl. 8 Dohovoru, základné právo sťažovateľa na predvídateľnosť súdnych rozhodnutí podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, základné právo sťažovateľa*

na uvedenie zákonného ustanovenia, na základe ktorého súd rozhodol podľa čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, základné právo sťažovateľa na súdny prieskum rozhodnutia zasahujúceho do základného práva a slobody podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR (zákaz denegatio iustitiae) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru zásahom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dôsledku jeho rozhodnutia sp. zn. 4 Tost 1/2010 zo dňa 23. februára 2010 zo dňa 26. januára 2010 porušené boli“, prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € a náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 16, čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 4 a čl. 50 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 písm. c) a e) a čl. 8 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 23. februára 2010, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku toho, že

- mu boli rozhodnutia v jeho veci vrátane uznesenia najvyššieho súdu z 23. februára 2010 doručené v slovenskom jazyku, t. j. v jazyku, ktorému nerozumie,

- nepovolením návštevy a oneskoreným rozhodnutím o povolení návštevy bolo porušené jeho právo „na prístup k spravodlivosti“ a „právo na rodinný a súkromný život“.

K námietke sťažovateľa týkajúcej sa porušenia jeho práv v dôsledku doručovania písomností v predmetnej veci (písomností protistrany, ako aj rozhodnutí vydaných v jeho veci) v jazyku, ktorému nerozumie

Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie poukázal na to, že mu rozhodnutia súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnej veci, ako aj podania krajskej prokuratúry v extradičnom konaní neboli sprostredkované v jazyku, ktorému rozumie, čím došlo k porušeniu čl. 6 ods. 3 písm. e) dohovoru. Uvedené pochybenia v spojení s nepreložením sťažovateľovho listu z 30. novembra 2009, v ktorom poukazoval na to, „že niektorým častiam ruského prekladu návrhu prokuratúry na vzatie do vydávacej väzby a vydanie do Bieloruska, nerozumie“, spôsobili porušenie jeho práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru. V súvislosti s touto argumentáciou sťažovateľ taktiež poukázal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veci *Isyar c/a Bulharsko* sp. zn. 391/03 z 20. novembra 2008, z ktorého podľa neho vyplýva, že jedine štát nesie zodpovednosť za to, aby osoba, proti ktorej sa vedie extradičné konanie, mala prístup k jazyku, ktorému rozumie.

Sťažovateľ sa dovoľáva svojho práva na bezplatnú pomoc tlmočníka podľa čl. 6 ods. 3 písm. e) dohovoru, ktoré má každý, kto je obvinený z trestného činu, a buď nerozumie jazyku používanému súdom, alebo týmto jazykom nehovorí. Uvedené právo

však nie je absolútne a neznamená, že všetky písomné dôkazy, resp. celý dôkazný materiál alebo oficiálne dokumenty majú byť preložené do jazyka, ktorému obvinený rozumie. Obsah a rozsah tohto práva je limitovaný požiadavkou na zabezpečenie spravodlivého súdneho procesu. S prihliadnutím na účel čl. 6 ods. 3 písm. e) dohovoru by obvinenému mali byť do jazyka, ktorému rozumie, preložené tie písomnosti a vyhlásenia v konaní, ktorým je potrebné, aby porozumel na účely ďalšej plnej realizácie jeho práv obhajoby v konaní, resp. na účely dosiahnutia spravodlivého súdneho procesu.

Európsky súd pre ľudské práva v tejto súvislosti vo veci Kamasinski c. Rakúsko (rozhodnutie z 19. decembra 1989, Annuaire, č. 168) konštatoval, že tlmočenie musí umožniť obvinenému vedieť, z čoho je obvinený, a brániť sa proti tomu, najmä predniesť pred súdom vlastnú verziu udalosti. Právo na bezplatnú pomoc tlmočníka nevyžaduje písomný preklad všetkých dokumentov predkladaných na súde, alebo tých, ktoré sa nachádzajú vo vyšetrovacom spise. V niektorých prípadoch však na požiadanie obvineného by mal byť takýto písomný preklad zabezpečený. Čo sa týka tlmočenia priamo na súdnom konaní, nie je nevyhnutné, aby bolo simultánne, ba ani doslovné. Stačí, aby bolo následné a syntetické. Dokonca nemusí byť písomne a doslovne preložený ani rozsudok súdu, ak tento bol dostatočne odôvodnený pri jeho ústnom výroku na súdnom pojednávaní.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd poukazuje aj na judikaturu ESĽP, podľa ktorej slová oprávnenosť trestného obvinenia v čl. 6 ods. 1 dohovoru sa vzťahujú na meritórne konanie, v ktorom sa skúma vina alebo nevina jednotlivca z hľadiska spáchania trestného činu, ale nie na konanie, v ktorom sa má určiť, či osobu možno, alebo nemožno vydať do iného štátu [napr. Maaouia proti Francúzsku č. 39652/98, bod 40, ESĽP 2000-X, Raf proti Španielsku (čiastočné rozhodnutie) č. 53652/00, ESĽP 2000-XI]. V dôsledku toho osoba, o ktorej vydaní sa koná, nemusí mať v extradičnom konaní zaručené minimálne práva obvineného podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru.

Zo sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľovi bol v predmetnom konaní doručený ruský preklad návrhu krajskej prokuratúry na jeho vzatie do vydávacej väzby a vydanie do

Bieloruskej republiky, ktorého niektoré časti sťažovateľ považoval za nezrozumiteľné. Sťažovateľ sám v sťažnosti uviedol, že ústne konania pred krajskou prokuratúrou, ako aj pojednávanie na krajskom súde konané 10. decembra 2010 boli uskutočnené za prítomnosti tlmočníka z i do ruského jazyka.

Podľa ústavného súdu z okolností tohto prípadu vyplýva, že sťažovateľ sa s dôvodmi obmedzenia jeho osobnej slobody a predmetom extradičného konania mal možnosť dôsledne oboznámiť už v konaní pred krajskou prokuratúrou. Následne bola sťažovateľovi aj v rámci konania pred krajským súdom poskytnutá reálna možnosť byť účastný na pojednávaní v jeho veci a aktívne v ňom vystupovať v záujme ochrany svojich práv.

Počas konania pred krajskou prokuratúrou alebo aj na pojednávaní konanom 10. decembra 2010 na krajskom súde mal sťažovateľ taktiež možnosť odstrániť, resp. objasniť si prípadné nedostatky prekladu spôsobujúce neporozumenie obsahu predložených listín. Z priebehu konania v tejto veci vyplýva, že to tak aj bolo, pretože aktívny prístup sťažovateľa k obhajobe jeho práv v predmetnom konaní svedčí o tom, že s dôvodmi obmedzenia jeho osobnej slobody a predmetom uvedeného extradičného konania bol oboznámený dostatočne.

K námietke sťažovateľa, podľa ktorej mu nebol poskytnutý preklad všetkých písomností protistrany a rozhodnutí vydaných v predmetnom konaní do jazyka, ktorému rozumie, je potrebné uviesť, že táto požiadavka sťažovateľa ide nad rámec jeho práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. e) dohovoru, ako to vyplýva aj z už citovanej judikatúry ESĽP. Preklad všetkých písomností by navyše mohol prispieť k značnému predĺženiu konania v predmetnej veci, čo by v končnom dôsledku viedlo len k poškodeniu záujmov samotného sťažovateľa.

V súlade s § 502 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý pre konanie o vydanie do cudziny v záujme zabezpečenia spravodlivého súdneho konania ustanovuje povinnú obhajobu, bol sťažovateľ v predmetnom konaní zastúpený ním zvolenou advokátkou, prostredníctvom ktorej aktívne realizoval svoje práva obhajoby (sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu

krajského súdu zo 16. októbra 2009, sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu z 2. novembra 2009, podané vyjadrenie k sťažnosti krajskej prokuratúry proti uzneseniu krajského súdu z 10. decembra 2009). Vo veci prípustnosti vydania sťažovateľa do Bieloruskej republiky rozhodol krajský súd uznesením na verejnom zasadnutí za prítomnosti sťažovateľa, ktorý bol oboznámený s výrokom prijatého uznesenia z 10. decembra 2010, ako aj jeho dôvodmi a možnosťou podať proti nemu opravný prostriedok prostredníctvom prítomného tlmočníka. Uvedená forma oboznámenia s rozhodnutím je aj v zmysle už citovanej judikatúry ESĽP považovaná za dostatočnú. K opravnému prostriedku podanému proti tomuto uzneseniu krajskou prokuratúrou sa vyjadril sťažovateľ prostredníctvom svojej obhajkyne, z čoho vyplýva, že mu taktiež bola daná možnosť predložiť súdu argumenty v záujme ochrany jeho práv, ktorú v tomto prípade aj prostredníctvom ním zvolenej obhajkyne využil, napriek tomu, že nemal k dispozícii preklad sťažnosti krajskej prokuratúry proti uvedenému uzneseniu z 10. decembra 2009.

K námietke nepreloženia uznesenia najvyššieho súdu z 23. februára 2010 ako konečného rozhodnutia v predmetnej veci do jazyka, ktorému sťažovateľ rozumie, je potrebné uviesť, že išlo o rozhodnutie, ktorým bolo obhajobe sťažovateľa v plnom rozsahu vyhovené, a preto uvedeným postupom k zásahu do práv sťažovateľa, resp. k poškodeniu sťažovateľa na jeho právach dôjsť nemohlo. Nepreloženie uvedeného rozhodnutia do jazyka, ktorému sťažovateľ rozumie, preto v tomto prípade nemohlo podľa ústavného súdu dosiahnuť intenzitu porušenia čl. 6 ods. 1 písm. e) dohovoru alebo porušenia jeho práva na obhajobu.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je potrebné v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K námietke týkajúcej sa nepovolania návštevy a zmarenia návštevy sťažovateľa rodinou počas výkonu väzby

Sťažovateľ namietal, že postupom najvyššieho súdu, ktorý neumožnil, resp. neodsúhlasil návštevu sťažovateľa vo väzbe jeho príbuznými, a v ďalšom prípade postupom, ktorým fakticky znemožnil uskutočnenie návštevy v dôsledku oneskoreného rozhodnutia, bolo zasiahnuté do jeho základného práva na rodinný život a súkromie, bol porušený zákaz neľudského a ponižujúceho zaobchádzania. Tento zásah bol podľa sťažovateľa v rozpore s princípom predvídateľnosti postupu štátnych orgánov s ohľadom na princíp právnej istoty a zákonným právom na uvedenie zákonného ustanovenia, na základe ktorého rozhodol.

Podľa § 502 ods. 5 Trestného poriadku ak bola vyžiadaná osoba vzatá do predbežnej väzby alebo do vydávacej väzby, na styk s obhajcom, na korešpondenciu vo väzbe a na návštevy vo väzbe sa primerane použijú predpisy o výkone väzby.

Podľa § 2 ods. 1 zákona o výkone väzby možno obvineného počas výkonu väzby obmedzovať len vo výkone tých práv, ktoré sa vzhľadom na dôvod väzby, zaistenie bezpečnosti osôb a zabezpečenie ochrany majetku a poriadku v miestach, kde sa vykonáva väzba, nemôžu uplatniť alebo ich výkon by mohol viesť k zmareniu väzby.

Podľa § 2a ods. 1 zákona o výkone väzby počas výkonu väzby je obvinený obmedzený najmä vo výkone práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, slobody pohybu a pobytu, zachovania listového tajomstva a tajomstva dopravovaných správ a iných písomností, práva slobodnej voľby povolania, práva na slobodné užívanie majetku a práva slobodne sa zhromažďovať a združovať v spolkoch, spoločnostiach alebo v iných združeniach.

Podľa § 19 ods. 1 zákona o výkone väzby obvinený má právo prijať návštevu raz za tri týždne v trvaní najmenej jednej hodiny. Na návšteve sa môže zúčastniť najviac päť osôb vrátane detí; ak má obvinený viac ako štyri deti, toto obmedzenie neplatí pre deti obvineného. V odôvodnených prípadoch môže riaditeľ ústavu povoliť prijatie návštevy častejšie alebo návštevu viacerých osôb.

Podľa § 64 ods. 1 a 2 zákona o výkone väzby sa ustanovenia tohto zákona vzťahujú aj na výkon predbežnej väzby a vydávacej väzby. Práva podľa § 19 až 21 sa u obvineného, ktorý je vo väzbe podľa odseku 1, vykonávajú len so súhlasom súdu, ktorý rozhodol o vzatí do väzby.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ 20. januára 2010 požiadal najvyšší súd o povolenie návštevy plánovanej na 29. január 2010. Najvyšší súd túto návštevu nepovolil napriek tomu, že uvedeným osobám len s jednou výnimkou – matky sťažovateľa, už návšteva sťažovateľa vo väzbe najvyšším súdom pri jeho predchádzajúcich žiadostiach bola odsúhlasená, resp. umožnená.

Následne sťažovateľ podal prostredníctvom svojej obhajkyne novú žiadosť o povolenie návštevy plánovanej na 19. február 2010 (žiadosť bola podaná na poštovú prepravu 10. februára 2010). Obhajkyňa sťažovateľa sa o povolení návštevy dozvedela až na základe telefonického rozhovoru s najvyšším súdom 19. februára 2010 a sťažovateľovi bolo toto oznámenie doručené deň pred plánovaným dňom návštevy (18. februára 2010), avšak v slovenskom jazyku. Najvyšší súd vo veci sťažovateľa vydal napokon 23. februára 2010 konečné uznesenie, ktorým bol sťažovateľ prepustený na slobodu.

Ustanovenie § 19 zákona o výkone väzby garantuje právo na minimálny rozsah návštev, ktoré v súlade s § 64 ods. 2 uvedeného zákona v extradičnom konaní možno vykonať len so súhlasom súdu, ktorý rozhodol o vzatí osoby do väzby. Ciele, na účely dosiahnutia ktorých môže dôjsť k obmedzeniu výkonu práv obvineného počas výkonu väzby, určuje § 2 zákona o výkone väzby.

Sťažovateľ namietal, že v jeho prípade bol porušený čl. 16 ústavy a čl. 3 dohovoru, pretože nepovolením návštevy a zmarením návštevy počas výkonu jeho väzby súdom bol podrobený krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu.

Z judikatúry EŠLP vyplýva, že každé neľudské a kruté zaobchádzanie, pokiaľ má spadať pod rozsah čl. 3 dohovoru, musí dosahovať určitú minimálnu úroveň závažnosti.

Vyhodnotenie tohto minimálneho stupňa závažnosti je relatívne a závisí od okolností prípadu, akými sú napr. dĺžka takéhoto zaobchádzania, jeho fyzické a psychické následky a v niektorých prípadoch taktiež pohlavie, vek a zdravotný stav obete. Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre vyslovil, že pri posudzovaní, či je zaobchádzanie „ponižujúce“ podľa čl. 3 dohovoru, bude súd brať ohľad na to, či je jeho cieľom ponižiť a pokoriť dotyčnú osobu a či majú jeho dôsledky negatívny dopad na osobnosť obete spôsobom priečiacim sa čl. 3 dohovoru. Možno ale povedať, že absencia tohto účelu jednoznačne nevyklučuje konštatovanie porušenia (Peers proti Grécku, § 67 – § 68, § 74). Navyše musí utrpenie a poníženie ísť ďalej, než je nevyhnutný sprievodný jav utrpenia a poníženia spojený s vymedzenou formou legitímneho zaobchádzania alebo trestania, ako je napr. zbavenie osobnej slobody (pozri Kudla proti Poľsku, § 93 – § 94; Valašinas proti Litve, § 102; Jalloh proti Nemecku, § 68).

Režim návštev má nepochybne význam z hľadiska udržiavania rodinných väzieb medzi osobami držanými vo väzbe a ich príbuznými. Rozhodnutie o udelení súhlasu s návštevou osoby v extradičnom konaní súdom počas výkonu jej väzby nemožno v súlade s platným právnym poriadkom považovať za individuálny správny akt, ktorý musí obsahovať určité náležitosti ako výrok, odôvodnenie a poučenie. Uvedeným rozhodnutím o povolení návštev osoby vo väzbe sa ďalej špecifikujú podmienky väzby tejto osoby, t. j. ide o opatrenie, resp. zásah do podmienok väzby osoby, ktorý by mal vždy sledovať, resp. byť vydaný pre účely dosiahnutia cieľov uvedených v § 2 zákona o výkone väzby. Inak povedané, uvedený zásah by mal zabezpečiť, resp. garantovať, aby nedošlo k porušeniu určitého záujmu chráneného zákonom, avšak jeho trvanie by nemalo prekročiť dobu nevyhnutne potrebnú na dosiahnutie sledovaného cieľa. Sudca má pri prijatí takéhoto rozhodnutia širokú mieru posudzovacej voľnosti, ktorá je vzhľadom na dynamické okolnosti, ktoré pri svojom rozhodovaní musí zvažovať (aktuálny stav konania vo veci osoby vo väzbe, okolnosti súvisiace s osobou sťažovateľa a jeho pôsobením v mieste výkonu väzby), prirodzená a oslabuje tak v súdnom konaní uplatňovaný princíp predvídateľnosti rozhodnutí. Ani v tomto prípade však súd nemôže rozhodovať svojvoľne, ale musí neustále prihliadať na dodržanie cieľov sledovaných prípadnými obmedzeniami ustanovenými v § 2 zákona o výkone väzby.

Účinným prostriedkom nápravy proti rozhodnutiu o neudelení súhlasu s návštevou je podanie ďalšej žiadosti o udelenie súhlasu s návštevou. Uvedené námietky týkajúce sa návštev sťažovateľa vo väzbe možno v konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu prvostupňového súdu o neprípustnosti vydania osoby sťažovateľa do Bieloruskej republiky, preto považovať za irelevantné, keďže sťažnosť nemožno v danom prípade považovať za účinný opravný prostriedok ním označených práv, ktorých porušenie namieta, a preto postupu najvyššieho súdu, ktorým tieto námietky sťažovateľa v uznesení z 23. februára 2010 odložil, nemožno nič vyčítať.

Využitie možnosti návštev sťažovateľa jeho rodinou svedčí o blízkosti ich vzájomných rodinných vzťahov. Obdobie vzájomného odlúčenia sťažovateľa od jeho rodiny, počas ktorého v dôsledku prijatia rozhodnutí súdom týkajúcich sa povolenia jeho návštev vo väzbe nebol sťažovateľ v osobnom kontakte s príbuznými, trvalo približne 2 mesiace, po uplynutí ktorých bol sťažovateľ definitívne prepustený na slobodu. Aj keď uvedené obdobie odlúčenia mohlo mať emocionálne dôsledky na psychiku sťažovateľa, podľa názoru ústavného súdu opatrenie prijaté súdom predovšetkým vzhľadom na dĺžku jeho trvania nevystavilo sťažovateľa úzkosti alebo utrpeniu takej intenzity, ktorá by mohla nadobudnúť rozmer neľudského a ponižujúceho zaobchádzania a následne spôsobiť porušenie čl. 3 dohovoru a čl. 16 ústavy.

Podľa judikatúry EŠLP pokiaľ nejaké opatrenie nie je v rozpore s čl. 3 dohovoru, môže stále porušovať čl. 8 dohovoru, ktorý inter alia poskytuje ochranu fyzickej a morálnej integrity v rámci ustanovení o rešpekte k súkromnému životu (Costello-Roberts proti Spojenému kráľovstvu, § 36; Bensaid proti Spojenému kráľovstvu, § 46).

Ústavný súd preto pristúpil samostatne aj k preskúmaniu námietky sťažovateľa týkajúcej sa porušenia jeho práva na rodinný život a súkromie podľa čl. 8 dohovoru a čl. 19 ústavy uznesením najvyššieho súdu z 23. februára 2010 a jeho vydaniu predchádzajúcim postupom.

Svojvoľné rozhodnutie o neudelení súhlasu s návštevou príbuzných osobe držanej vo väzbe a predovšetkým následné opakované zotrvávanie na tomto negatívnom stanovisku vo vzťahu k návštevám osoby vo väzbe príbuznými by bezo sporu mohlo významným spôsobom zasiahnuť do práva tejto osoby na rešpektovanie jej rodinného života a súkromia.

Zo skutkových okolností tohto prípadu je však zrejmé, že sťažovateľ sa proti rozhodnutiu o neudelení súhlasu k návšteve príbuzných bránil podaním novej žiadosti o udelenie súhlasu k návšteve. Požadovanú nápravu prípadného porušovania svojich práv neudelením súhlasu k jeho návšteve vo väzbe najvyšším súdom dosiahol, pretože najvyšší súd jeho ďalšiu žiadosť o súhlas k návšteve príbuzných akceptoval a potrebný súhlas udelil. Sťažovateľ namieta, že tento súhlas bol udelený oneskorene, a preto došlo jeho postupom aj k zmareniu uskutočnenia jeho ďalšej návštevy. Najvyšší súd o žiadosti o udelenie súhlasu k návšteve sťažovateľa rozhodol v lehote približne 6 dní, ktorú nemožno považovať za neprimerane dlhú, a v prípade aktívneho prístupu sťažovateľa a jeho obhajkyne k realizácii jeho práv k uskutočneniu uvedenej návštevy mohlo dôjsť. K námietke sťažovateľa, že jeho príbuzní už nestihli pricestovať z Izraela na jeho návštevu, je potrebné poznamenať, že je predovšetkým jeho vecou, aby svoju žiadosť o udelenie súhlasu s návštevou súdu predložil v dostatočnom časovom predstihu, ktorý mu umožní po doručení rozhodnutia súdu realizovať naplánovanú návštevu príbuzných z cudziny.

Vzhľadom na okolnosti tohto prípadu ústavný súd konštatuje, že aj v prípade, ak by nepovoleniu návštevy súdom 20. januára 2010 chýbalo rozumné opodstatnenie, sťažovateľ sa ochrany svojich práv domohol rozhodnutím súdu o jeho novej žiadosti, a preto v tomto prípade neprichádza do úvahy vyslovenie porušenia čl. 19 a čl. 46 ústavy, ako ani čl. 8 dohovoru.

V súvislosti s namietaným porušením čl. 6 ods. 1 dohovoru EŠLP vo viacerých rozhodnutiach (napr. *Mumimov v. Ruská federácia*, sťažnosť č. 42502/06) taktiež zaujal názor, že rozhodnutia o vydaní osoby do cudziny sa netýkajú občianskych práv a záväzkov alebo trestného obvinenia v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd s ohľadom na uvedené dospel k záveru, že toto ustanovenie dohovoru je všeobecným ustanovením, ktoré platí spravidla pre konanie vo veci samej, nie teda pre konanie o väzbe, a preto ani tejto časti sťažnosti nebolo možné vyhovieť.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd dospel k záveru, že zásah do osobnej slobody sťažovateľa, resp. obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa bolo vykonané v súlade s ustanoveniami dohovoru, jeho všeobecnými princípmi v ňom obsiahnutými a v súlade s cieľom, pre ktorý je obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa dovolené.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2010